

PALMECENTRETS UPPFÖRANDEKOD

<i>Dokumenttyp:</i>	Policy
<i>Beslutad av:</i>	Styrelsen 2017-03-22
<i>Dokumentansvarig:</i>	Generalsekreteraren
<i>Senast reviderad:</i>	2025-09-03
<i>Senast granskad:</i>	2025-09-93

Olof Palmes Internationella Center (Palmecentret) och våra medlemsorganisationer representerar den svenska arbetarrörelsen och dess långa och stolta historia av internationellt solidaritetsarbete. Detta arbete har gett oss ett gott rykte inom det internationella samfundet, i många enskilda länder i världen och bland tidigare och nuvarande samarbetsorganisationer. Vi ses som en pålitlig, effektiv, demokratisk och transparent internationell samarbetspartner.

Uppförandekoden återspeglar den svenska arbetarrörelsens grundläggande värderingar och ger vägledning i hur man som representant för Palmecentret ska agera. Syftet med uppförandekoden är att upprätthålla den svenska arbetarrörelsens goda rykte och verka för att alla som på olika sätt representerar organisationen uppvisar en hög nivå av professionalism i sitt arbete samt att göra ansvarsutkrävande möjligt.

I ett antal andra styrdokument uttrycks Palmecentrets grundläggande visioner och mål och dessa bör betraktas som en integrerad del av uppförandekoden. Hit hör Palmecentrets stadgar, verksamhetspolicy, våra policyer för jämställdhet, antikorruption, miljö och klimat, och konfliktkänslighet samt vår säkerhetsinstruktion vid resa.

Uppförandekoden omfattar alla individer och organisationer som i någon form ingår avtal med Palmecentret eller innehar förtroendeposter. Detta innebär att man i alla lägen ska uppträda och agera i enlighet med uppförandekoden samt vara uppmärksam på och agera för att minska risken för överträdelser.

ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

Olof Palmes Internationella Center verkar i Olof Palmes anda för demokrati, mänskliga rättigheter och fred. Tolerans, förståelse och solidaritet är grundläggande värden för Palmecentret och en förutsättning för internationellt utvecklingssamarbete.

Palmecentrets internationella solidaritetsarbete bygger på relationer. Dessa relationer mellan olika aktörer: anställda på Palmecentret, medlemsorganisationer, styrelsemedlemmar, samarbetsorganisationer och andra internationella organisationer, utgör en förutsättning för vårt arbete och bör karaktäriseras av ömsesidig respekt och lyhördhet. De som omfattas av

uppförandekoden förväntas vara ett föredöme i detta avseende och vid eventuella konfliktsituationer vara konstruktiva och respektfulla. Det finns en skyldighet att vara så professionell som möjligt och göra sitt yttersta för att relationerna inom ens ansvarsområde är de bästa möjliga.

Palmeacentrets ekonomiska, materiella och personella resurser ska hanteras ansvarsfullt. Att agera ansvarsfullt innebär att i alla lägen agera kostnadseffektivt, med respekt för individers rättigheter samt med hänsyn till klimat och miljö.

FÖRHÅLLNINGSGREGLER

Intressekonflikt

En intressekonflikt föreligger när beslut riskerar att fattas med annat uppsåt än uppdragets bästa för ögonen. En intressekonflikt kan föreligga oavsett om något faktiskt sker eller om det endast finns en risk att det kan uppfattas vara på det sättet. Om det förekommer familjeband, vänskapsrelationer eller ekonomiska relationer mellan personer i verksamheten kan det påverka uppfattningen om Palmeacentrets trovärdighet, opartiskhet och självständighet. Förekomsten av intressekonflikt är särskilt känsligt i relation till personer inom målgruppen och/eller personer som på något sätt är involverade i projektverksamheten. Detta gäller vid hantering av ekonomiska medel, kontraktering, upphandling, resor, tillsättande av uppdrag samt medverkan i aktiviteter. De som omfattas av uppförandekoden ska redogöra för möjliga intressekonflikter till Palmeacentrets handläggare, ledning eller styrelse. Det är viktigt att vara särskilt aktsam och övertydlig om osäkerhet råder.

Otillbörligt utnyttjande av maktställning

Palmeacentrets verksamhet, som sker med och bland personer och organisationer som i olika grad förlitar sig på vårt stöd, karaktäriseras av maktrelationer. Det gäller både i Sverige och i andra länder. En maktställning får aldrig nyttjas på ett otillbörligt sätt för egen vinning eller på andras bekostnad. En ekonomisk, eller annan nära, relation med en person som är, eller kan uppfattas att vara, i beroendeställning till dig är olämplig och ska undvikas, då du genom en sådan relation riskerar att utsätta motparten för negativa konsekvenser, såväl under pågående relation som i framtiden. Skulle en sådan relation uppstå ska handläggare eller ledningen för Palmeacentret informeras snarast möjligt. En maktposition får heller inte utnyttjas till att ge andra personer fördelar de normalt inte skulle ha haft. Uppträdande och umgänge ska ske på ett sådant sätt att det heller aldrig kan uppfattas som att olika tjänster eller förmåner förväntas eller krävs.

Korruption

Palmeacentret definierar korruption som ett missbruk av förtroende eller makt som medför otillbörlig vinning, ofta ekonomisk, för en person, en organisation eller ett politiskt parti. Som korruption räknas bland annat mutor, bestickning,

förskingring, svindleri samt jäv, nepotism och vänskapskorruption. Vad som uppfattas som ett korrupt beteende är delvis subjektivt och kulturellt bestämt och det är därför viktigt att föra en dialog om dessa frågor med alla inblandade i verksamheten. Korruption går hand i hand med brist på öppenhet och deltagande. Palmecentret, våra medlemsorganisationer och våra partners har alla en viktig roll att spela i antikorrupsionsarbetet. Den som omfattas av uppförandekoden ska därför agera både proaktivt och reagera på misstänkta oegentligheter i de projekt eller hos den organisation man arbetar med. Om sådana upptäcks ska närmsta chef eller generalsekreteraren på Palmecentret kontaktas.

För att skydda de som omfattas av uppförandekoden från misstankar om olämplighet bör man inte ta emot gåvor, ersättning, tjänster eller annan ekonomisk förmån, mer än till ett rent symboliskt värde. Rådgör med närmsta chef eller uppdragsgivare i de fall osäkerhet råder.

För mer information om arbetet med antikorrupcion, se Palmecentrets antikorrupsionspolicy.

Säkerhet

Säkerhet berör såväl arbetsmiljö, trygghet, hälsa och välmående för medarbetare och partners som hållbarhet för verksamheten. Palmecentret har organisatoriskt säkerhetsansvar för sina anställda och ansvar för att diskutera säkerhetsaspekter och åtgärder med medlemsorganisationer och samarbetsorganisationer. Men säkerhet och riskmedvetenhet är även ett ansvar för den enskilde medarbetaren.

Hänsyn ska tas till säkerhet när boende och resa planeras samt tas i beaktande också utanför arbetstid. Den som omfattas av uppförandekoden bör göra sitt yttersta för att inte utsätta sig själv eller andra för risk under sitt uppdrag. Det är viktigt att vara medveten om, och undvika, riskbeteenden som kan leda till att en själv, kollegor eller partners försätts i konflikter eller utsätts för repressalier från myndigheter, hot, våld, utpressning eller annan fara. Det är särskilt viktigt att vidta försiktighetsåtgärder när delar av projektverksamhet är känslig och/eller sekretessbelagd. Information ska hanteras med stor försiktighet och kommunikation ska ske med hjälp av särskilda kommunikationskanaler. Detta gäller all kommunikation och information, i synnerhet digitalt. Oförsiktighet kan leda direkt till att partners, kollegor och du själv utsätts för fara.

Det är viktigt att hålla sig uppdaterad angående säkerhetsläget i landet, följa UD:s reserekommendation, Palmecentrets instruktion "Säkerhet vid resa" samt "Riktlinjer för sekretesshantering".

Media- och informationshantering

Spridning av information via olika kanaler är en central del av Palmecentrets verksamhet. Det är ett effektivt sätt att nå ut med vårt budskap och våra målsättningar. De som omfattas av uppförandekoden förväntas följa några

huvudprinciper i relation till media och allmänhet. Om man uttrycker sig i Palmecentrets namn eller kan ses som en representant för Palmecentret ska man uttrycka sig i linje med Palmecentrets hållning. Offentliga plattformar, såsom i förekommande fall sociala medier, ska inte användas för att avslöja känslig information eller i övrigt agera på ett sådant sätt att Palmecentrets anseende riskeras. Avslöjande av konfidentiell information riskerar att allvarligt äventyra säkerheten för samarbetspartners och aktivister, försämra Palmecentrets effektivitet och minska vår trovärdighet. Diskretion förväntas således och konfidentiell information får inte spridas. Information som inte har offentliggjorts och som är känd för dig på grund av din ställning får inte användas till privat fördel. Det är underförstått att detta inte påverkar informationsutbyte inom verksamheten för att säkerställa största möjliga ägarskap och deltagande.

Alkohol och droger

Ett restriktivt förhållningssätt till alkohol ska iakttas i samband med all verksamhet i Sverige och i andra länder. Alkoholkonsumtion är endast tillåten i undantagsfall, såsom vid offentliga middagar och liknande tillställningar. Vid dessa tillfällen är det viktigt att alkoholkonsumtionen sker måttfullt. Det får inte utvecklas en "alkoholrelation" inom ramen för Palmecentrets verksamhet och projektmedel får aldrig användas för att köpa alkohol, utan detta ska finansieras privat eller med organisationens egna medel. Möten och beslut får inte flyttas till krogen och att bjuda på alkohol får inte bli ett sätt att umgås. Under resor på uppdrag av Palmecentret bör man även under sin fritid vara restriktiv med sin alkoholkonsumtion, då man under hela sin vistelse är en representant för Palmecentret. I samband med bilfärder är alkoholkonsumtion strikt förbjudet och som medresenär bör du alltid reagera om du misstänker att föraren är påverkad. Alla former av befattning med och konsumtion av narkotikaklassade preparat är förbjudna både under arbetstid och under fritid. Undantag görs om preparaten avser receptförskriven medicin för eget bruk.

Diskriminering och trakasserier

Palmecentret fördömer alla former av trakasserier och diskriminering och kommer aldrig att tillåta detta inom verksamheten. Ingen enskild person eller grupp, oavsett kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, samhällsställning, politisk åskådning eller funktionsvariation får diskrimineras. Inom ramen för det internationella solidaritetsarbetet blir detta åtagande viktigt också som ett aktivt förhållningssätt och samarbeten bör främja allas deltagande på lika villkor och får inte försvåra eller omöjliggöra deltagande för någon. Ingen person ska på något sätt utsättas för sexuella trakasserier, vare sig i fysisk eller i psykisk form. Sexuella trakasserier är ett uppträdande i arbetslivet av sexuell natur som kränker en arbetssökande eller arbetstagare. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar och bilder som är sexuellt anspelade och nedvärderande. Det är den som blir utsatt som avgör om beteendet är ovälkommet eller ej.

Sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande

Alla former av sexuella övergrepp och utnyttjande är förbjudna, liksom alla former av sexuella kontakter mellan vuxna och barn. Det är oacceptabelt att utnyttja utsattheten hos en person eller grupp inom ramen för utvecklingssamarbete eller humanitärt arbete.

Köp av sexuella tjänster och nyttjande av pornografiskt material

Köp av sexuella tjänster är förbjudet. Alla typer av transaktioner, pengar, anställningar, varor eller tjänster, i utbyte mot sexuella handlingar eller andra typer av förnedrande beteende och utnyttjande är förbjudet. Med köp av sexuella tjänster avses här inte bara köp av sexuella tjänster från prostituerade, det inkluderar även vad som ibland kallas "privatbistånd", det vill säga betalning av räkningar, hyror, kläder, skolavgifter och så vidare i utbyte mot sexuella tjänster. Besök på bordeller, porr-, striptease- eller liknande klubbar är inte tillåtet. Pornografiskt material får heller inte konsumeras med hjälp av den tekniska utrustning som Palmecentret i förekommande fall tillhandahåller. Om möjligt bör också hotell undvikas som distribuerar pornografi genom sitt TV-utbud. All befattning med barnpornografiskt material är strikt förbjudet.

Organiserad brottslighet

Verksamhet med kopplingar till den organiserade brottsligheten finns på många håll i samhället. Det kan röra sig om att exempelvis handla billiga kapitalvaror på marknader, växling av pengar, val av bostad, vid restaurangbesök, bokning av hotell och konferensanläggningar. Det är viktigt att vara medveten om att organiserad brottslighet förekommer för att undvika att indirekt stödja den. Ett sätt att skaffa sig information är att stämma av med lokal koordinator, handläggare och/eller samarbetsorganisationer i landet innan bokningar görs.

NÄR UPPFÖRANDEKODEN INTE RÄCKER TILL

I situationer som upplevs som gränsfall och inte beskrivs i uppförandekoden är det bra att fråga dig: Är det lagligt, rättvist och etiskt? Är du säker på att Palmecentret, som organisation, inte skulle skadas om situationen blev känd för omvärlden? Skulle du godta situationen om du var en samarbetspartner till Palmecentret, en kollega, representant från en givarorganisation eller annan berörd part? Kontakta din närmaste chef om oklarhet fortfarande råder.

ÖVERTRÄDELSER AV UPPFÖRANDEKODEN

Överträdelser av uppförandekoden eller misstanke därom ska rapporteras till Palmecentrets handläggare, ledning eller styrelse som är skyldiga att utreda frågan och eventuellt vidta åtgärder. Det är inte alltid tydligt vad som är att betrakta som en överträdelse eller ej. De som omfattas av

uppförandekoden uppmuntras att fråga Palmecentrets handläggare, ledning eller styrelse om råd. En aktiv och öppen dialog är central.

Med tanke på att information avseende överträdelser kan vara mycket känslig, ska den alltid hanteras med försiktighet, både av den person som lämnar information och den som tar emot den. Det finns också en möjlighet att lämna information via Palmecentrets visselblåsarfunktion på hemsidan.

Uppförandekoden utgör en integrerad del av alla de avtal som Palmecentret tecknar. Det innebär att Palmecentret har möjlighet att vidta avtalsrättsliga åtgärder om det mot förmodan skulle ske överträdelser.

Den anställd som misstänks för överträdelse ska skriftligen informeras om misstankarna och ges tio dagar på sig att svara innan eventuella disciplinära åtgärder sätts in. Överträdelse kan leda till disciplinära påföljder, vars yttersta effekt är uppsägning eller avsked.

Svensk lag är applicerbar för de som omfattas av uppförandekoden oavsett om man befinner sig i Sverige eller i andra länder. Nationell lagstiftning ska följas så länge som denna inte står i direkt konflikt med internationella konventioner. Om en överträdelse rör misstanke om brott kan personen i fråga även komma att polisanmälas för detta i Sverige eller i annat land.

ÄGARSKAP OCH UPPFÖLJNING

Innehållet i uppförandekoden revideras och antas årligen av Palmecentrets styrelse. Generalsekreteraren ansvarar för att säkerställa att uppförandekoden och relaterade dokument är kända och efterlevs inom verksamheten samt att uppföljning av hur uppförandekoden efterlevs sker årligen.